

Na namjeru švajcarske kompanije Tara Resources da otvori rudnik Brskovo kod Mojkovca, grada na sto kilometara sjeverno od Podgorice, negativno su reagovali ekolozi i građani tog kraja.

Najava otvaranja rudnika olova i cinka dočeka je “na nož”, prije svega zbog namjere investitora da otpadne materijale rudnika deponuje u novom jalovištu.

Naime, ranije jalovište koje je u [Mojkovcu](#) ostalo kao posledica starog rudnika olova i cinka Brskovo, sanirano je dvadeset godina nakon što je on prestao sa radom. **Sanacija je koštala 10 miliona eura.**

Planirana dva jalovišta novog rudnika su skoro pet puta veće površine od prethodnog, koji je decenijama bilo crna ekološka tačka Crne Gore, navodi za Radio Slobodna Evropa (RSE) Azra Vuković iz nevladine organizacije Green Home.

I dok investitor govori o milionima koje bi moglo donijeti iskopavanje rude, mještani se plaše novog zagađenja okoline.

“Građani Mojkovca šalju jasnu poruku da neće u 21. vijeku da budu crna ekološka tačka”, kaže Mojkovčanka Ljiljana Jokić.

“Ne vidimo ni jedan jedni pozitivan efekat ovog projekta, već samo devastaciju, zagađenje i kontaminaciju životne sredine. I zaustavljanje razvoja Mojkovca u pravcu turističkog grada”, kaže za RSE Gordana Đukanović iz građanske inicijative Zdravi Mojkovac koja je, kako kaže, organizovana, s namjerom da “otvori oči” institucijama koje odlučuju o otvaranju rudnika. Lokalna uprava se za sad ne izjašnjava, pošto je cijeli posao u ingerenciji Vlade.

A Vlada tvrdi da je otvaranje rudnika dobra vijest za Mojkovac i sjever Crne Gore, jer će to biti jedan od najvećih rudnika cinka u Evropi, koji će zaposliti oko 550 lokalnih stanovnika.

Premijer Dritan Abazović je u februaru posjetio rudnik i razgovarao sa direktorom Tara Resources, Ričardom Bofijem, nakon čega je saopšteno da je u projekat već uloženo 25 miliona eura, a da se cijela investicija procjenjuje na 150 miliona.

Rudnik Brskova nalazi se između dva nacionalna parka - Biogradska gora i Durmitor- te rijeke Tare koja je na UNESCO listi.

Crna Gora je po Ustavu ekološka država.

Šta je moralo, a nije urađeno

Gordana Đukanović navodi da se pri donošenju planova nisu poštovali zakoni i konvencije, da nacrt Detaljnog prostornog plana (DPP) za područje Brskovo nije usaglašen ni sa jednim planom višeg reda.

Dodaje da nedostaju ključne informacije, kao što su podaci o živi na tom području i studija o podzemnim vodama.

“I sve to uz ugovornu obavezu da država dobije svega 3,5 posto od profita”, kaže Đukanović. Iako se prostorni plan za područje rudnika poklapa sa granicama UNESCO-vog rezervata “Čovjek i Biosfera” na rijeci Tari, resorno ministarstvo nije ispunilo obavezu da traži mišljenje UNESCO-a, vjerovatno očekujući da će biti negativno, navodi Azra Vuković. Napominje i da će zbog neposredne blizine rudnik ugroziti nacionalni park Biogradska gora, uticati na nacionalni park Durmitor, a prijetnja je i za rijeku Taru, jer se u nju uliva rijeka Rudinica, u koju se planira izlivanje otpadnih, prečišćenih voda.

“Ono što je zaista porazno je što se sve lokalnom stanovništvu predstavlja kao zeleni projekat, iako sve ukazuje da će imati negativne efekte kako na prirodu, tako i zdravlje građana u okolini”, kaže Vuković.

Iz Agencije za zaštitu životne sredine je na upit RSE odgovoreno da će stav o najavljenom otvaranju rudnika iskazati nakon izvještaja o strateškoj procjeni uticaja Detaljnog prostornog plana (DPP) Brskovo na životnu sredinu.

Kako se očekuje, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da odgovori na primjedbe iskazane tokom javne rasprave koja se završava 3. jula, koriguje DPP Brskovo, nakon čega bi ga trebala usvojiti Vlada.

I planeri traže obustavu izrade detaljnog prostornog plana

A da se plan mora korigovati ukazuju i oni koji su ga radili.

U građanskoj inicijativi Zdravi Mojkovac su dobili dopis kojim rukovoditeljka radnog tima koje je radilo nacrt DPP Brskovo, Sonja Radović Jelovac, predlaže Ministarstvu da suspenduje izradu plana sve dok država ne donese starteške odluke o tom području.

Gordana Đukanović kaže da najbrojani proceduralni propusti, koji se u dopisu navode, potvrđuju primjedbe građana:

“Radi o jednom poštovanom timu od 19 planera, koji su 19 mjeseci radili na dokumentu i sigurno se ne bi tako olako izjasnili da nemaju jake razloge. Nadamo se da će to čuti oni koji treba da čuju.”

Iz Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma kojim rukovodi Ana Novaković Đurović, nisu odgovorili na pitanje RSE da li je zaustavljena izrada plana.

Planovi koncesionara

Stari rudnik u Mojkovcu otvoren 1966. radio je do devedesetih godina. Njegovo jalovište sanirano tek 2010. godine, ali ne i ostali djelovi rudnika.

Te godine Vlada potpisuje ugovor o koncesiji sa podgoričkom firmom North Mining, a osam godina kasnije koncesiju preuzima švajcarska kompanija Tara Resources.

Ona osniva “Brskovo Mine” kao nosioca posla u rudniku, koji bi se sastojao od dva površinska kopa, postrojenja za preradu i objekta za upravljanje otpadom.

Kompanija u svojim dokumentima navodi da planiraju godišnju proizvodnju od oko 45.000 tona cinka, 13.000 tona olova, 3.000 tona bakra, i oko milion unci srebra.

Generisanjem godišnjeg izvoza od oko 100 miliona eura, bili bi jedan od najvećih crnogorskih izvoznika, navodi se u dokumentima kompanije.

Njihove godišnje koncesione naknade i poreze plaćali bi oko 10 miliona eura, od čega bi Opštini Mojkovac sljedovalo skoro tri miliona, piše u planu.

Cilj im je, kako dodaju, da budu među najvećim poslodavcima u Crnoj Gori sa oko 700 radnika tokom izgradnje, dok bi za iskopavanja rude trebalo oko 450 direktnih i 200 indirektnih radnih mjesta.

Iz Tara Resources nisu odgovorili na upit RSE o negativnim stavovima građana o rudniku koji su se mogli čuti tokom javnih rasprava, te da li očekuju zeleno svjetlo nadležnih za njegovo otvaranje.

Na njihovom sajtu se može pročitati da sva postrojenja zadovoljavaju evropske standarde, a da će rudarsko područje zbog brdovite konfiguracije terena u velikoj mjeri biti skriveno od Mojkovca, planiranih skijališta i nacionalnih parkova.

Takođe, voda koja bude korištena za rudnik biće prečišćavana, a rudarski otpad će se kombinovati i skladištiti u integrisanom odlagalištu daleko od Mojkovca, navode u kompaniji.

Izgradnja rudnika bi trajala dvije godine, a eksploatacija 12 do 15 godina.

U Opštini Mojkovac ne žele da se izjašnjavaju

“Što se tiče samog ‘da’ ili ‘ne’ za rudnik, lokalna uprava se neće izjašnjavati, jer očekujemo da o tome odluči struka nakon što odgovori na sva pitanja koja smo postavili u javnoj raspravi”, kaže za RSE potpredsjednik Opštine Mojkovac **Ivan Ašanin**.

Dodaje da Opština nema udjela u odluci o otvaranju rudniku, već da je to ingerencija Vlade.

“Ako dođe do odluke da se otvori rudnik, zalažemo se da to bude po najsavremenijim ekološkim kriterijumima kako se to radi u Zapadnoj Evropi”, kaže Ašanin i navodi da je deset primjedbi lično uputio tokom javne rasprave o nacrtu **Detaljnog prostornog plana za Brskovo**.

“Pitanje svih pitanja je da li je projekat rudnika kompatibilan sa izgradnjom skijališta koje je u poodmakloj fazi. Ukoliko taj odgovor nadležnih bude pozitivan, onda smo za investiciju koja bi bila 200 do 300 miliona eura”, kaže Ašanin.

Ski centar Žarski, koje pominje Ašanin, gradi se na planini Bjelasici kod Mojkovca, imaće 14 žičara i ski liftova, te 60 km skijaških staza.

Njegova izgradnja je najavljena kao pokretač ekonomskog i privrednog razvoja ove nedovoljno razvijene opštine.

Obećavaju najveći rudnik Evrope u nekadašnjoj crnoj ekološkoj tački
Crne Gore

Izvor: Radio Slobodna Evropa